

Nr 8.

Ankom till riksdagens kansli den 9 mars 1945 kl. 4 em.

Konstitutionsutskottets memorial med uppgift å ett från 1944 års lagtima riksdag vilande förslag till ändrad lydelse av § 17 mom. 1, §§ 18 och 20, § 22 mom. 1 samt §§ 24, 26 och 31 regeringsformen.

Till grundlagsenlig behandling får utskottet härmed för riksdagen anmäla följande vid 1944 års lagtima riksdag jämlikt § 64 riksdagsordningen såsom vilande antagna:

Förslag

till

ändrad lydelse av § 17 mom. 1, §§ 18 och 20, § 22 mom. 1 samt §§ 24, 26 och 31 regeringsformen.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

§ 17.

1:o. Konungens domsrätt skall uppdragas minst tolv av Honom utnämnda lagkunniga män, vilka fullgjort vad författningarna föreskriva dem, som uti domareämbeten må nyttjas, samt i sådana värv ådagalagt insikt, erfarenhet och redlighet. De kallas justitieråd och utgöra Konungens högsta domstol. *Deras antal må ej ökas utöver tolv, såvida ej Konungen och riksdagen, i den ordning 87 § 1 mom. stadgar, besluta, att högsta domstolen skall på avdelningar arbeta; och varde, i sådant fall, såväl justitierådets antal med iakttagande av vad ovan är sagt som ärendenas fördelning mellan avdelningarna i samma ordning bestämda.*

1:o. Konungens domsrätt skall uppdragas minst tolv av Honom utnämnda lagkunniga män, vilka fullgjort vad författningarna föreskriva dem, som uti domareämbeten må nyttjas, samt i sådana värv ådagalagt insikt, erfarenhet och redlighet. De kallas justitieråd och utgöra Konungens högsta domstol.

Närmare bestämmelser om högsta domstolens sammansättning och tjänstgöring meddelas i särskild lag, stiftad av Konungen och riksdagen samfällt i den ordning 87 § 1 mom. stadgar.

§ 18.

1:o. Regeringsrätten tillkommer det även att, i mål av beskaffenhet att

Regeringsrätten tillkommer det även att, i mål av beskaffenhet att

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

kunna tillhöra dess slutliga prövning, upptaga och avgöra alla ansökningar, att Konungen må bryta dom åter, som vunnit laga kraft, eller återställa laga tid, som försuten är. Alla övriga sådana ansökningar skola av högsta domstolen avgöras.

2:o. Högsta domstolen äger och pröva och avgöra ansökan om tillstånd av Konungen att fullfölja talan i mål, som enligt lag icke utan sådant tillstånd må dragas under Konungens prövning.

kunna tillhöra dess eller kammarrättens slutliga prövning, upptaga och avgöra alla ansökningar, att Konungen må bryta dom åter, som vunnit laga kraft, eller återställa laga tid, som försuten är. Alla övriga sådana ansökningar skola av högsta domstolen avgöras.

§ 20.

De mål, som från krigsdomstolarna dragas under Konungens prövning, skola uti högsta domstolen företagas och avgöras. *Tvenne militärpersoner av högre grad, dem Konungen härtill utser och förordnar, böra med domare jäv och ansvar, och utan särskilt arvode, sådana mål i högsta domstolen övervara och däröver rösta, dock må domarens antal icke överstiga åtta.*

De mål, som från krigsdomstolarna dragas under Konungens prövning, skola uti högsta domstolen företagas och avgöras. *Konungen utser och förordnar tre militärpersoner av högre grad att med domare jäv och ansvar, efter ty i 22 § 1 mom. stadgas, sådana mål i högsta domstolen övervara och däröver rösta.*

§ 22.

1:o. Uti högsta domstolen kunna ringare mål prövas och avgöras av fem ledamöter, så ock av fyra, där alla fyra äro om slutet ense. Över viktigare saker skola minst sju döma. Ej må flera än åtta ledamöter på en gång i prövningen av något mål deltaga, där ej för vissa fall annorledes förordnas i den ordning 87 § 1 mom. stadgar. I samma ordning bestämmes, huru många av domstolens ledamöter skola deltaga i prövning av ansökan, varom i 18 § 2 mom. förmäles.

1:o. Uti högsta domstolen kunna mål prövas och avgöras av fem justitieråd. *Då i högsta domstolen till prövning och avgörande förekommer mål, varom i 20 § stadgas, böra tillika två av de militärpersoner, dem Konungen härtill utsett, hava säte i domstolen.* Ej må flera än sju domare på en gång i prövningen av något mål deltaga, där ej för vissa fall annorledes förordnas i den ordning 87 § 1 mom. stadgar. I samma ordning bestämmes domarnas antal vid behandling av fråga, huruvida talan i

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

mål, som fullföljes till högsta domstolen, må komma under dess prövning, där enligt lag särskilt tillstånd därtill erfordras, så ock av ansökan, varmed högsta domstolen enligt 26 § har att taga befattning.

§ 24.

Uti Konungens nedre justitierevision skola justitieärendena beredas till *föredragning* och avgörande i högsta domstolen.

Uti Konungens nedre justitierevision skola justitieärendena beredas till *prövning* och avgörande i högsta domstolen.

§ 26.

Konungen äger att i brottmål göra nåd, mildra livsstraff samt återgiva ära och till kronan förverkat gods. Över ansökningar därom höre Konungen dock regeringsrätten, beträffande mål av beskaffenhet att kunna tillhöra dess slutliga prövning, men i andra mål högsta domstolen; och fatte Konungen Sina beslut uti statsrådet. På den brottslige skall sedermera ankomma att emottaga den nåd, Konungen honom förunnat, eller undergå det straff, vartill han blivit dömd.

Konungen äger att i brottmål göra nåd, mildra livsstraff samt återgiva ära och till kronan förverkat gods. Över ansökningar därom höre Konungen dock regeringsrätten, beträffande mål av beskaffenhet att kunna tillhöra dess *eller kammarrättens* slutliga prövning, men i andra mål högsta domstolen; och fatte Konungen Sina beslut uti statsrådet. På den brottslige skall sedermera ankomma att emottaga den nåd, Konungen honom förunnat, eller undergå det straff, vartill han blivit dömd.

§ 31.

Till borgmästaretjänst i stad äge där bosatta och i stadens allmänna angelägenheter röstberättigade män och kvinnor föreslå tre behörige personer. Varje röstberättigad äger en röst. Bland de föreslagne utnämner Konungen en till *borgmästare*. På *samma sätt förhålles med rådmans- och magistratssekreteraresysslorna i Stockholm*.

Till borgmästaretjänst i stad äge där bosatta och i stadens allmänna angelägenheter röstberättigade män och kvinnor föreslå tre behörige personer. Varje röstberättigad äger en röst. *Till tjänst som lagfaren rådmän i stad äge staden föreslå tre behörige personer*. Bland de *sålunda* föreslagene utnämner Konungen en till *innehavare av den ifrågavarande tjänsten*.

Närmare bestämmelser — — — stiftad lag.

*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)***Övergångsstadgande.**

Bestämmelserna i 18 § 2 mom. samt 22 § 1 mom. i vad sistnämnda moment avser ansökan, varom i 18 § 2 mom. förmäles, skola i deras äldre lydelse fortfarande gälla intill dess, enligt vad därom i allmän lag stadgas, den nya rättegångsbalken skall lända till efterrättelse. I fråga om mål, som enligt nyssnämnda lag skola behandlas jämlikt äldre lag, skola ock därefter 18 § 2 mom. samt, i nyss angiven del, 22 § 1 mom. i deras äldre lydelse äga tillämpning.

De nya bestämmelserna i 31 § skola ej äga tillämpning, där före ikraftträdandet åtgärd för återbesättande av rådmans tjänst eller av tjänst såsom magistratssekreterare i Stockholm vidtagits.

Hänvisning: Kungl. Maj:ts proposition nr 246 till 1944 års lagtima riksdag. Konstitutionsutskottets utlåtande nr 27 vid 1944 års lagtima riksdag. Första kammarens protokoll den 31 maj 1944. Andra kammarens protokoll den 31 maj 1944.

Stockholm den 8 mars 1945.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande: herrar Hallén, Jones Erik Andersson, Gottfrid Karlsson, Sandegård, Herlitz, Ström, Karl August Johanson, Björck, Elmgren, John Gustavson, Oskar Mattsson, Thorell, Fast, Pettersson i Norregård, Nordström i Torsby, Nilsson i Göteborg, Nolin, Hällgren, Lindmark och Jacobsson i Igelsbo.